

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Peccata venialia varie disponunt ad mortalia. Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

litâ, quare si ratio offensæ ponatur in auersione à Deo, infinita esse non potest.

Respondeo. Nego Antecedens. Nam si quis rusticus pilum maiorem è barba euellat, & minorem ex barba nobilis æqualis sibi, magis offendit nobilem quàm rusticum, licet forma qua priuat rusticum, scilicet pilus, sit maior in se. Ergo non ex sola quantitate. formæ oppositæ spectatur quantitas priuationis, & offensæ, sed ex naturâ suâ, vt relata ad quantitatem dignitatis personæ offensæ, quæ cum sit infinita in Deo, quoduis peccatum veniale erit infinitum in ratione offensæ.

Quartum argumentum. Vnum infinitum non est maius altero, atqui peccatum vnum est maius altero, ergo non habent infinitam malitiam.

43. *Respondeo primò,* multi negant Maiorem, qui concedunt partes actu infinitas in quantitate, sed esto in naturalibus rebus esset vera Maior, falsa est in Moralibus. Nam certum est, quoduis opus Christi, fuisse infiniti valoris in ratione meriti, & satisfactionis, etsi in se consideratum, tanquam creatum quid, fuerit finitum, nec enim à creaturâ finita opus physicum potest procedere infinitum in esse physico, vt docet S. Thomas, Tanner 3. p. q. 1. disp. 1. q. 2. dub. 93. nu. 125. Certum, inquit, est loquendo de bonitate intrinsecâ actuum Christi, eam & finitam fuisse, & in vno actu maiorem, quàm in alio, tam ratione obiecti, quàm aliarum circumstantiarum v. g. intensiõis, durationis &c. vt rectè Suarez loco citato. Quin etiam loquendo de operibus Christi, vt ex Diuina seu Christi ordinatione ad meritum destinata fuerunt, sic etiam negandum non est Christum plus meruisse, vel satisfecisse toto vite sue tempore, quàm singulis operibus: utemq; aliquid effectisse, siue obtinuisse vno opere, & non alio. vt sumitur etiam ex S. Thoma quod lib. 2. a. 2. & infra q. 7. pluribus dicitur. Vnde bene subdit, inter opera Christi vnum fuit alio præstantius, etsi non intensiùe ratione personæ operantis, quæ erat infinita, quæ eodem modo omnia & singula opera, & rursum tota totum opus, & tota tanquam plura infinita plus valebant extensiùe, quàm vnum aliquod eius opus: sicut si essent duo subiecta habentia infinitam albedinem, essent secundum latitudinem intensiõis æqualia inter se: nec vnum alteri additum faceret intensius, tamen secundum latitudinem extensiõis, vtrumque simul maius, & amplius quiddam esset, quàm vnum solam. Ita Suarez 3. p. t. 1. disp. 4. sect. 4. & Tanner disp. 1. q. 2. n. 12. Simili ergo modo vnum peccatum est, maius altero extensiùe, sicut si essent duo tondi infiniti, posset vnus esse crassior altero, non longior, & idè augeri magis in crassitie non in longitudine, quanquam & ipsa longitudo augeretur ratione crassitie, sic & peccatum ratione offensæ.

44. Quocirca ob hanc Diuinæ Maiestatis infinitè à nobis offensæ, infinitam excellentiam, bene dixit S. Hieronymus, seu S. Paulinus Episcopus

Nolanus (vtrique enim horum adscribitur) ep. 14. ad Celantiam: Nescio an possimus leue aliquod peccatum dicere, quod in Dei contemptum admittitur, estq; ille prudentissimus, qui non tam considerat quod iniustum est, quàm quis iusserit: neque quantitatem imperij, sed imperantis cogitat dignitatem. Bene etiam B. Catharina Genouensis c. 10. Vitæ dicebat: apud Deum nullum peccatum posse dici minimum, & ne quidem magnum, sed maximum, cum sit contra summam ipsius bonitatem.

CAPVT QVARTVM.

Peccata venialia variè disponunt ad mortalia.

Quartâ consideratio, seu causa, ob quam vitanda sunt etiam peccata venialia deliberata, est, quia disponunt ad mortalia, quandoque, immò sæpe etiam indeliberata, sed tamen voluntaria. Quod autem ad hoc disponant, patet experientiâ in multis; & docet S. Thomas 1. 2. q. 88. a. 3. ad 1. Sicut accidens, inquit, potest esse dispositio ad formam substantialem, ita & peccatum veniale ad mortale. Et in respons. ad tertium, Peccatum, inquit, veniale per se disponit ad mortale, quod in corpore articuli probat. Idem docet alius in locis 2. 2. q. 105. a. 1. ad 2. Porro peccatum veniale, ad mortale disponit, inquit idem S. Thomas 1. 2. q. 88. a. 3. in corp. Primò ex parte agentis: augmentatâ enim dispositione, vel habitu, per actus venialium peccatorum, in tantum potest libido peccandi crescere, quò ille qui peccat finem suum constituat in peccato veniali. Nam vnicuique habenti habitum in quantum huiusmodi finis, est operatio, secundum habitum: & sic multoties peccando venialiter, disponitur ad peccatum mortale. Alio modo peccatum veniale ex genere, remouendo prohibens, potest disponere ad mortale. Qui enim peccat venialiter ex genere, prætermittit aliquem ordinem: & ex hoc quod consuecit voluntatem suam in minoribus, debito Ordini non subicere, disponitur ad hoc, quod etiam voluntatem suam, non subiciat ordini vltimi finis, eligendo id, quod est peccatum mortale, ex genere. Ideo inquit Caietanus ibidem: A venialium consuetudine cauendum est, ne habitatus in illis, occurrentes tentationes, animos dispositos propinque ad mortale inueniant. Quod potissimum timendum est iis, qui deliberatè peccata venialia solent committere. Nam, vt ait B. Laurentius Iullianus, de triumphali Christi agone cap. 1. Peccati deliberata voluntas, ad vniuersa flagitia proclius esse cognoscitur. Idèd B. Clara de Monte falco, vt scribit in eius vitâ Baptista Pergilius 2. p. cap. 16. Dicebat, cum qui consideratè, seu datâ operâ, venialia committit peccata, facile labi in maiora, scilicet mortalia.

Quâ de re sic S. Augustinus ser. 88. de temp. Dum homines negligentes despiciunt peccata sua, quia parua sunt, crescentibus minutis peccatis, adduntur etiam

iam crimina, & cumulum faciunt, & demergunt. A-
renæ minutæ similia sunt peccata venialia, sed
& hæc inducendo ad peccata mortalia, demer-
gunt animas. Quia de re sic S. Augustinus scripsit
in Plal. 39. exponens illa verba Psalmi: Multi-
plicatæ sunt (iniquitates) super capillos capitis
mei. Quis, inquit, numerat capillos capitis suis? multo
minis peccata quæ excedunt numerum capillorum
(scilicet, venialia, nec enim in S. David etiam
multa erant mortalia, immo, vt infra videbi-
mus, duo tantum peccata mortalia ab eo com-
missa sunt) Minuta videntur sed multa sunt. Præca-
uit magna, iam non facit adulterium, homicidium, non
rapit res alienas, non blasphemias, non dicit falsum te-
stimonium: moles ista sunt peccatorum. Magna præca-
uit: de minutis quid agis? An non times minuta? Pro-
teristi molem, vide, ne arenâ obruaris. Est hæc poena
peccati: vt enim bene dicit S. Hieronymus Hispa-
lensis: Iudicio Diuino, in reatum nequius labuntur,
qui distringere sua facta minorâ contemnunt: eò quod
per minora disponuntur, & veluti manu du-
cuntur ad maiora.

47. Adhuc magis S. Thomas id explicat, quia di-
cit: Sicut egritudo disponit ad mortem 1. 2. q. 12. a. 5. Et
vt idem docet 1. 2. q. 88. a. 6. Sicut imperfectum
differt à perfecto, & puer à viro, ita differt veniale à
mortali. Pondera singula breuiter. Et id eò 2. 2. q.
43. a. 7. ad 5. a. 1. Peccatum veniale vergere in detrimen-
tum salutis, quia disponit ad mortale. Origenes h. 8.
in num. peccata venialia vulneribus similia esse
ait: Anima, inquit, quoties peccat, toties vulneratur. O
suspensum per vnumquodque peccatum videre, quo-
modo homo noster interior absidue vulneratur: vulne-
ratur per linguam anima, vulneratur & per cogita-
tiones, & concupiscentias malas. Quæ si omnia videre
passimus, & vulnerata anima sentire cicatrices, cer-
tum est, quod vsque ad mortem resisteremus aduersus
peccatum. Hoc est, malleus occidit à socio, quâ
ob respectum eius peccare detrahendo, vel as-
sensum eius detractioni præbendo, vel illum
concitando ad aliquid cum peccato coniun-
ctum, vel non impediendo ex obligatione cha-
ritatis, quæ in Theologia iuxta omnium senten-
tiam obligat ad peccatum, monere peccantem
si possis. Sic & S. Chrysostomus in c. 1. Gal. ait:
Quemadmodum in corporibus, quæ vulnera neglexe-
runt, febres gignant, & putrefactiones, ac mortem de-
nique: itidem in animis, qui pusilla dissimulant, maio-
ra mutant. Similia habet S. Ioannes Damascenus
in Vita SS. Iosaphat & Barlaam cap. 19. Im-
mo, inquit S. Basilus or. 3. de peccato: Peccatum
longè grauius est, quàm sit vulnus aut cicatrix, aut
plaga intumescens ac inflammata. Sed prohi dolor!
Est, non sola corporis vulnera, vt ait S. Chrysosto-
mus ep. 5. ad Theod. lapsus, dum negligantur, in-
ducunt mortem, sed etiam ipsius anima: tamen tanta
est insidia nostra, vt illius plagis accuratissime medea-
mur, animæ autem plagas (scilicet peccata venialia)
obstinatè contemnimus. Sed enucleatius hanc rem
explicat noster P. Tanner ex doctrina S. Tho-

ma 1. 2. dif. 4. q. 5. dub. 3. n. 55. 56. Disponit, inquit,
directè & per se, & indirectè ac per accidens. Directè
quidem & per se primò, quatenus generatim quendam
Dei, ac rerum Diuinarum neglectum siue negligentiam
inducit. Secundò, quatenus sapienter iterata venialia in
certâ materiâ v. g. furti, producant dispositionem seu
habitum, quo animus ad omnia eiusdem speciei pecca-
ta, etiam in materiâ graui ex se facillè inclinatur: &
insuper, nonnunquam etiam ad peccata mortalia di-
uersæ speciei committenda. In quem sensum ait S.
Thomas paulò ante citatus a. 3. in corp. augmen-
tatâ dispositione vel habitu per actus peccatorum ve-
nialium, in tantum potest libido peccandi crescere quod
ille qui peccat, sinem suum constituet in peccato ve-
niali: nimirum, ob eundem finem peccando etiam in
materia alterius vitij v. g. propter ludendi amorem, su-
rando &c.

Tertid, addo ego, quatenus per malum venia-
lem vsum sensuum & membrorum, datur causa
tentationibus grauib, quæ perducunt ad cõ-
sensum, & executionem peccati mortalis. Sic
curiositas oculorum primò venialis, & parua
negligentia, perduxit Dauidem ad adulterium.
Sanctus Dauid, inquit S. Theodorus Studita ser.
4. conspectâ casu coniuge curiosè, quid patrauit: norunt
qui legunt. Cum enim, inquit Theodoretus q. 29.
2. Reg. simpliciter non curiosè despexisset, vidit mulie-
rem quæ lauabatur, & forma inestus pulchritudine,
deuorauit hamum peccati. Non ex mali animi institu-
tis, sed fortuito, & casu quodam vulnus acceperat: so-
cordiaq, ac negligentia erat peccatum, non malignita-
tis ac malitia. Pergamus cum Tanner reliqua
dicere, quomodo per accidens peccata venialia
disponant ad mortale. Per accidens, inquit, & indi-
rectè disponunt ad mortale, id est quatenus remouent
& impediunt prohibens, seu obstaculum peccati morta-
lis, tum feruorem scilicet charitatis, tum subinde etiam
peculiaris quædam auxilia gratiæ diuinæ, quibus alio-
qui homo à peccato mortali fuisset inhibitus. Secundò,
quatenus minuunt & impediunt aliquomodo timorem
Dei, & promptum vsum virtutum, corrumpendo vel
imminuendo etiam eorundem habitus acquisitos, vt suo
loco de virtutibus diximus. Hæc ibi Tanner. Supra
autem idem Tanner disp. 4. q. 1. dub. 5. nu. 74. &
seq. dixerat. In qua re, inquit, certum est, primò salu-
tem virtutum acquiratarum efficacitatem frequenta-
tione venialium eatenus diminui, quatenus & ipsa in-
ducunt habitum malum, adeoque etiam inclinationem
contrariam eu qua virtus ex suo genere continet.

Secundò, certum est, inquit Tanner nu. 75. ead
frequentatione, (scilicet venialium) corrumpi etiam
habitum earum virtutum, quarum actus contrarij ex
suo genere non sunt nisi venialia peccata, quales sunt
v. g. liberalitas eutrapielia &c.

Quia he virtutes cum per se non habeant alios a-
ctus contrarios, quàm peccata venialia, vt supponitur,
necesse vt vel ab his corrumpantur, vel nullo modo per
se corrumpantur, quod est planè falsum & absurdum.
Atque in his conueniunt hæctenus Medina &
Zamel hic q. 7. a. 4.

Tertid,

49.

a. Salas 1. 2.
q. 88. tr. 13.
disp. 12.
sect. 4. n.
84.
Arias de
imit. B. V.
cap. 24.
Lect. de
stat. relig.
q. 8 n. 97.
99. & de
pecc. diu. I.
13. c. 12. 15.
Roder. 1. 1.
tr. 1. c. 10.
Nigr. tr. 10.
Afcet. c. 4.
num. 61.
Lugo de
Euchar. 5.
12. l. 4. n.
84.

50.

31. Tercid, verò multò verius est, ceteras quoque virtutes acquiras, etiam quoad habitum, tandem corrumpi per peccata venialia isdem opposita, nisi forte continuatum simul exercitiis earundem virtutum proportionem quadam peccatis eiusmodi venialibus praualeat. Ita Zumel contra Medinam hic loco cit. Probat; tum quia peccata venialia cum sint eiusdem speciei, cum peccatis mortalibus, in eadem materia versantibus, vt inferius suo loco dicitur: Et docet S. Thomas in 2. dist. 42. q. 72. a. 5. & q. 77. a. 7. ad 2. & 1. 2. q. 88. a. 2. & 6. ad 1. vbi ait: Veniale differre à mortali, sicut imperfectum à perfecto, vt puer à viro. Et Caiet. Medina, Zumel, Valentia noster, Vasquez, Tanner 1. 2. d. 4. q. 5. dub. 2. n. 52. Aduersantur etiam specifica bonitati virtutis, & actuum illorum, per quos sunt acquiras, & simul inducunt habitum vitiosum eiusdem speciei cuius est ille, qui inductus est, per peccatum mortale, adeo, vt qui promptus est v.g. ad surandum parua (idem autem iudicium est, de detractioe veniali, & aliis peccatis) quantum est ex vi eiusmodi habitus, & obiecti specificè considerati, sit etiam promptus ad surandum magna &c. tum quia ipsa etiam experientia, videtur docere, eum qui nunquam non immoderate comedit, habitum temperantiae penitus tandem amittere. Et cõfirmatur: Quia fieri potest, vt in suo genere non minor sit malitia peccatorum venialium, quam sit bonitas actuum virtutis, quibus, in homine praesertim peccatore, habitus virtutum moralium acquiras sunt.

32. Dixi verò, nisi continuatum exercitium virtutum praualeat &c. quia si v.g. quater venialiter peccaret in materia temperantiae, & toties interim moderate comederet ex habitu temperantiae, seruata interim quadam actuum contrariorum inter se proportionem, is habitum temperantiae antea acquiras non amitteret, vtpote qui non minus per bonos actus confirmaretur, quam per actus malos oppositos debilitaretur. Hæc Tanner.

33. Benè autem supra dixit Tanner, peccata venialia disponere ad mortalia remouendo vel impediendo feruorem charitatis, qui est obstaculum, ne peccata mortalia committatur. Quia id dicit expressè S. Thomas 3. p. q. 79. a. 4. disputans an per Eucharistiam peccata venialia remittantur. Minuunt, inquit, feruorem charitatis, & sunt sicut actio caloris naturalis, per quam deperditur aliquid in corpore, ad quod restaurandum est necessarium cibi nutrimentum.

34. Idem docent, nimirum peccato veniali impediri feruorem charitatis, Durandus in 2. d. 43. q. 6. num. 11. Maior d. 42. q. 6. in secundo quaestio. Alens 1. p. q. 19. nu. 8. ait: Peccatum veniale opponi feruori charitatis, vt anima minus efficaciter Deo adhæreat per charitatem, ad cuius corruptionem etiam disponit. Imò non tantum minuunt feruorem venialia peccata, sed, vt docuit P. Petrus Arubal 3. p. q. 87. a. 2. Peccata venialia, vt habitualiter manent, consistunt in priuatione proxima facultatis (scilicet feruoris) ad eliciendos feruentes actus charitatis, ex quibusdam inspirationi-

bus seu auxiliis gratia actualis ad quam habent respectum. Et ita quando in infusione gratia remittitur veniale, non fit id formaliter & proprie per gratia infusionem, sed quia tunc recuperatur facultas ad actus feruentes charitatis, per annexa auxilia. Quando autem vnum peccatum veniale remittitur sine alio, fit, quia illa facultas late patet, sicut & auxilia Diuina, ad quae habet respectum. Vnde sicut ex parte quadam auxilia ob peccatum veniale homini negata restituuntur, non omnia (si actus ob quem auxilia dantur, non sit sufficiens ad acquirenda omnia) sic ex parte facultas illa, in cuius priuatione consistit peccatum veniale, restitui potest, & sic vnum veniale sine alio remittitur.

Primo, Cõfirmatur hæc certa doctrina Theologica à posteriori exemplis eorum Dei seruorum, qui rarissime peccabant venialiter, & nunquam deliberatè (qualis fuit S. Dominicus, S. Franciscus, S. Carolus, S. Philippus Neri, S. Catharina Senensis, S. Teresa S. P. N. Ignatius, S. Xauierus, B. Aloysius, B. Stanislaus.) Hi enim beneficio, perpetuo feruore charitatis omnia opera sua expediebant, & plane ardebant, vtpote ueritè temperare igneum quandam ardore charitatis, quo ardebant, & in oratione, & in sacrificio Missæ, & in aliis operibus ordinatis etiam distractiuis, vt ex vitis eorum constat. E contra, qui sæpè peccant deliberatè, sunt languidi imò tepidi, & frigidè & aridi in omnibus, proinde facillè à diabolo ad mortalia perducuntur. Quia vt dixit Abbas Pimenius. Sicut ad succensam ollam musca non appropinquans, si verò tepida fuerit, insident in ea, & faciunt vermes; ita & monachum succensum igne diuini amoris fugunt demones, tepidum verò illudunt & insequuntur.

Secundo, Cõfirmatur hæc doctrina præclarè sententiâ S. Chrysoctomi hom. 10. in ep. Rom. in mot. vbi de peccatis venialibus loquens, per quæ diabolus hominem facillè capere queat, sic ait: Corpus non ita tempore dissoluitur, vt anima per peccatorum multitudinem marcescat, siaccescit, ac de gradu deicitur ac senescit. Etenim ad summam iam eâ adducitur negationem, verba nihil significantia enuncians, vt facere solent, qui senectute confecti delirant: eadem mucro ac pituita referta, stupida interim atque obliuiosa, lippitudinem in oculis gestans, omnibus abominabilis, ac talis, vt eam diabolus non ita magno negotio capere queat. Quia nimirum disponitur per venialia ad mortalia committenda, per quæ sola capitur & captiuatur à diabolo. Quocirca cui curæ est ne Deum offendant peccatis mortalibus, vitet venialia deliberata. Alioquin infelix esset illa anima, quæ Deum offenderet peccato mortali in Religione, maxime post plures annos in eâ transactos. Hinc P. Antonius Padilla, magnus in Societate vir, & generis claritate, & virtute, & doctrinâ eximius, qui primus è Societate, thesi propositâ de defendendis omnibus propositionibus P. Molinæ, eum publicè defendit, tum dum esset primum excitata gra-

uis contra scripta P. Molinæ tempestas; Hic inquam tantus vir, (vt scribit P. de Ponte in vitâ P. Aluarez cap. 20. §. 2.) eum magnis angoribus diu premeretur, & morti proximus timeret mortem (vt timuit S. Hilarion Abbas teste S. Hieronymo in eius Vita relata in Breniarium Romanum 21. Octobr. & quidam alij magni Sancti, inter quos fuit B. Ludouicus Bertrandus sacri Ordinis Prædicatorum, & nostræ, dum viueret, Societatis magnus in Hispania Patronus & intimus amicus) hic, inquam, noster P. Padilla interrogatus à quodam Patre an conscientie remorsum sentiret ob aliquod lethale peccatum commissum in 40. annis quibus fuit in Societate exclamando, Respondit: Iesu, quantum monstrum hoc esset: Religiosus, & peccatum mortale non est cur de eâ re agatur. Sed paulò post, Deo reuelante didicit, se saluum fore, & illâ nocte peruenturum ad caelum, & se esse intra cor Dei: & ita letus decima hora noctis eiusdem diei, quo dixit se in caelum iurum, animam Deo tradidit, submissâ voce dicens: Latatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.

58. Terribile est huius veritatis confirmatiuum exemplum, quomodò scilicet venialia peccata disponant sensum ad peccata mortalia; immò ad eternam damnationem, relatum à S. Teresa de se, in sua vitâ ab ipsamet scriptâ c. 32. *Orans, inquit, in vno momento me inueni meo iudicio postam in inferno non sciens quâ ratione. Intellexi velle Dominum, vt viderem locum, quem ibi demones mihi præparauerant, & ego promerita illum sui ob mea peccata.* (optimum exemplum, vt obiter dicam, de scientia conditionali Dei, quam Societas tenet, hac enim Deus præuidit illam ituram ad infernum, si perrexisset in illo modo viuendi, quem tunc tenebar infra commemorando.) Hac visione verâ suppositâ, videamus quomodo id esse potuerit.

59. *Primò*, certum est, S. Teresiam totâ vitâ suâ nullum commisisse mortale peccatum, sed consecrâsse gratiam baptisimalem: Hoc testatur eius Confessarius Didacus Iepesius Episcopus Turisnonensis, l. 3. c. 1. vitæ S. Teresie à se editæ. Et ipsâ S. Teresia c. 2. vitæ suæ scripsit. *Non videtur mihi me à Deo fuisse separatam per culpam mortalem.*

60. *Secundò*, certum est illam non offendisse Deum etiam leuiter vilo peccato contrario callitati, & peccatis linguæ, ob quæ duo plurimos damnati certum est. Ipsa enim c. 2. vitæ suæ scribit: *se non habuisse affectum ad vllum graue peccatum, & à rebus inhonestis naturaliter abhorruisse.* Et c. 32. de se scribit: *Non fui inclinata ad murmurandum, nec ad dicendum malè de vilo. Non credo me voluisse alicui malum, nec eram auara, nec recordor me vnquam grauem inuidiam habuisse.* Et noster P. Rodericus Aluarez S. Teresie Confessarius, (diuersus à nostro Patre Balthasaro Aluarez) extractis semel suis perspicillis, coram aliquot discipulis suis (qui id iureiurando postea testati sunt, se ab eo

Lancij Opusc. Tom. 2.

audiuisse) dixit discretè: *Sicut hæc perspicilla non sunt obnoxia vlli inhonestæ cogitationi, ita fuit anima Teresie ex singulari Dei priuilegio & gratiâ.*

61. *Tertiò*, noster Pater Franciscus Ribera, defendens hanc Sanctam in peculiari tractatu de peccatis eius, qualia fuerint, & visionem de inferni loco ei præparato, & ab ea viso declarans, scribit, *quodam Priorisâ Discalceatâ, Familiari S. Teresie aliquoties audiuisse, eum proposuisse S. Teresie quiddam pertinens ad materiam inhonestam consilij gratiâ, (forte vt ego existimo, vel de illusionibus nocturnis, vel de tentationibus, aut motibus fædis carnis) S. Teresiam ei respondisse, se id non intelligere, & se nunquam totâ vitâ habuisse quicquam in hac materia quod confiteretur.* Et, vt scribit idem Archiepiscopus eodem capite, illam Monialem remisit, vt consilium pro illâ re, ab aliquo alio peteret.

62. Cur ergo Deus ostendit locum pro eâ præparatum in inferno? Respondet P. Ribera, illam peruenturam fuisse ad infernum, si continuasset illa peccata venialia, quibus tunc erat dedita; illa non curans, quia putabat non esse peccata. Qua de re ipsa valdè conqueritur cap. 5. vitæ suæ, & grato animo recolat, se ab hac cecitate per 17. annos continuata, primum in aliquibus rebus fuisse à docto quodam P. Dominicano, & tandem totaliter à Patribus Societatis liberatam, eique fuisse detecta mala eius principia seu dictamina. *Quod si quæras, quænam fuerint illa peccata venialia, per quorum continuationem denuisisset ad infernum sibi præparatum, & diuinitus ostensum; Respondeo, illam ipsam ea commemorare. Nam c. 2. scribit: Fuisse otiosas & lalas conuersationes, cum aliis immatura ætatis & virtutis, qui, vt ait P. Ribera, facile labi potuissent, cum illa fuerit valdè affabilis & amans, (licet honeste) illos, qui cum eâ conseruabant amicitiam. Ideo ipsa experta hoc periculum cap. 7. rogat per amorem Dei suas Moniales, vt fugiant tales conuersationes exemplo suo.*

63. Si ergo hæc permissa illi à Superioribus, ad eoque leuia, vt quidam Confessarij dicerent nõ esse peccata, illam perduxissent ad infernum; quid dicendum est de apertis peccatis murmurationum, seminantium discordias, diffidentias, auersiones, & de aliis periculosioribus? sunt enim peccata velut annuli quidam catenæ: vnũ trahit aliud, & tandem perducit ad perdendam gratiam per peccatum mortale, & postea tandem ad perdendam vocationem. Nam, vt ait B. Laurentius Iustinianus lib. de vita solit. cap. 4. *In vnâ malignitatis catenâ considerata sunt vitia in animarum ruinam, ab immundis spiritibus fabricata atque contexta.* Ideo ferè nunquam perditur vocationis, nisi, vt benè dicebat P. Petrus Ximenez, post multa peccata venialia, & ex his orta peccata mortalia contra vota in Religione commissa.

64. Quem progressum peccatorum venialium

in mortalia desinentium, ad viuum ita describit S. Bernardus serm. 63 in Cant. loquens de floribus, qui in horto Religionis per nostram incuriam acescunt: Hoc, inquit, frigus si semel animam peruasit, anima incuria spiritu dormitante, ac nemine deinde quod absit inhibente, ad interiora eius peruenit, descenderit in viscera cordis, & sinum mentis, concusserit affectiones, occupauerit consilij semitas, perturbauerit iudicij lumen, libertatem addixerit spiritus, mox ut in corpore solet euenire febricitantibus (en quomodo describit peccatū veniale instar morbi, uti dixerat S. Thomas disponere ad mortale) subit quidam anime rigor, & vigor lentescit: languor fingitur virium, horror austeritatis intenditur, timor sollicitat pauperatis, contrahitur animus, subtrahitur gratia, protrahitur longitudo vite, sopitur ratio, spiritus extinguitur, deseruescit nouitius seruior, ingrauescit tepor fastidiosus, refrigescit fraterna charitas, blanditur voluptas, saluti securitas reuocat consuetudo. Quid plura: dissimulatur lex (Dei præcepta, vel regularem obseruantia) abdicatur usus, proficitur, derelinquitur timor Domini, dantur postremo impudentia manus, presumitur ille temerarius, ille pudendus, ille turpissimus, plenus ille ignominia & confusione, saltus, de excelsu in abyssum, de parimento in sterquilinum, de folio in cloacam, de caelo in cœnum, de claustro in seculum, de paradiso in infernum. Patuit hoc in Dauid Rege viro secundum cor Dei, qui etiam habebat decem uxores ad remedium concupiscentia, ut habetur 2. Regum. 15. 16. tamen 2. Reg. 11. 2. per curiositatem venialem deuenit ad tor peccata fœda. Ita Salomon, ita Absalon, ex curiositate oculorum veniali in aspiciendis pulchris faminis: ex curiosa lectione veniali, vel auditione obscenorum, sic alij passim in mundo. Nam, ut bene ait S. Dorotheus serm. 5. Cum diabolus quæpiam qui peccare nullo modo velit, intuetur, non ita est ineptus, aut ad malè agendum ignauus, ut statim illi peccatum aliquod grauissimum suggerat, aut scelus aliquod profanum suadeat. Nequaquam enim illi dicit: Vade & scortare, aut furtum committe. Nouit enim hæc à nobis prorsus non admitti, sed admiscet se iustificationibus nostris, tunc fortior est, tunc magis nocet, tunc amplius operatur, cum perstamus in voluntate nostrâ, & nosmetipsos instituiamus, & informamus. Hoc est, dum nos nostris dictaminibus dirigimus contrariis doctrinæ eorum à quibus dirigi debemus. Supra autem ser. 3. docens quomodo conscientiam nostram à grauibus peccatis seruare debeamus illa sciam, monuerat: Studemus custodire conscientiam nostram, neque conculcemus eam in aliquo etsi id minimum sit. Ut enim videre facile est, ex his minimis, & verè vilibus ad magna contemnentia delabimur. Cum enim ceperit quis dicere, Quid est si verbum hoc vnicum, (tempore silentij, in quo licet obiter & per paucis loqui) locutus fuerit: Quid est si modicum hoc comedero? Ex hoc, Quid id, Quid illud, admittitur mala & amara esca, & sensim incipit quis, ac pedetentim in maiora & grauiora prolabi, & sic deinceps per partes proruens periclitatur, atque in

perfectam insensibilitatem decedit. Curate lenia, quæ ad lenia sunt, ne grauiora fiant. Et virtutes & peccata à paruis incipiunt, & ad magna vel bona vel mala perducunt. Quocirca S. Barlaam, præfribens S. Iosaphat, à se baptizato, normam viuendi & seruandam integre gratiam in baptismo receptam, monet inter alia, ut paruis peccatis aditum in animum præcludat: Ob id enim, inquit, maiora peccata quotidie, ad nos aditum habent, acque in animas nostras imperium obtinent, quoniam us, quæ minora esse videntur, consentanea correctio minime adhibetur. Ut enim in corporibus, qui parua vulnera negligunt, sanem plerumque ac mortem sibi ipsis accersunt, ad eundem modum etiam in animis hoc visu veniunt, ut qui minima vitia ac peccata nihili pendunt, grauiora sibi inuehant. Quatenus autem grauiora peccata ipsi oboriuntur, contructo tandem habitu, anima in contemptum cadit. Impius enim, inquit ille, cum in profundum venerit, contemnit. Ac deinceps, ut sus in cœno volutari gaudet, sic etiam anima illa prave consuetudini immerse, ne peccatorum quidem seuerum sententiam potius ipsi gaudet & oblectatur: vitiumque, instar boni cuiuspiam, arctissime retinet. Atque vitiam aliquando recepta meliori mente, scelerum suorum sensu afficiatur, non tamen sine magno labore ac sudore, à praua consuetudine, cui vltro ac sponte se inuitatem addixit, liberatur. Ita à paruis malorum exiguorum initiis, ad maiora delabimur. Malum enim, ut ait S. Dionysius Areopagita, cum sit defectio à bono, sua infirmitate & pondere, semper ad aliud, & aliud malum progreditur. Sed hoc mirabilius est, id etiam ab Ethnico Aristotele agnoscitur, qui cum dixisset: In principio peccatum consistere (hoc est, dum ei non resistitur primâ facie) ostendit exemplis, multa & grauissima mala ensesci ex paruis. Et cap. 8. ad seruandam Rempub. hoc imprimis dat monitum: In rem etiam paruam intendere, paruam custodire. Ideo S. Gregorius Papa ait: Nonnunquam deterius in paruâ, quam in magnâ culpâ peccatur. Maior enim quod citius agnosceatur, ed etiam celerius emendatur, minor verò dum quasi nulla creditur, ed petis quod & securus in usu retinetur.

Merito ergo S. Thomas dixit peccata venialia disponere ad mortalia. Merito idem monuit 3. p. q. 87. a. 1. ad 1. Debet, inquit, homo habere propositiuam se præparandâ ad peccata venialia minuenda: alius enim esset ei periculum descendendi, à gratia, vel à statu religioso in Religiosis, cum desereret appetitum proficiendi, seu tollendi impedimenta spiritualis profectus: quo sunt peccata venialia. A quibus dum non custoditur cor, nec ab eo accensus, anima, ut ait S. Macarius h. 15. surripitur à vitio & assimilatur ciuitati muris carenti, quam ingredientur latrones quacunque parte volunt, absque vilo impedimento, illamque reddunt desertam (à gratia sanctificante) & incendunt; ita, inquit, idem ibidem, dum negligit, & tibi ipsi non attendis, subintroeunt spiritus nequitie, qui denigrant, & desertam faciunt mentem tuam, dispergentes cogitationes tuas in hoc seculum.

Ecce

71. Ecce processus peccatorum venialium & dispositiones eius ad mortalia. Merito ergo Sancti adeo abhorrebant ab eis, quia magnificabant Dei gratiam, quam sciebant perdi medietate per venialia. Et quod deterius est, ut docent P.N. Sanchez to. 1. in Decal. l. 1. c. 5. nu. 4. *Propositiu committendi omnia venialia: quorquot se obrulerunt, solag mortalia vitandi, est mortale, quamuis contemptus desit: quia talis propositi obiectum, in se continet apertissimum mortaliter peccandi periculum. Et ex eo proposito oriri hoc periculum, constat ex multis similibus, quae affert D. Augustinus relatus. cap. tres sunt, de penitentia d. 1. Et edocet optime Aletius 4. par. q. 65. membro 3. a. 1. §. 1. & c.* Confirmantur haec omnia de dispositione peccatorum venialium ad mortalia graui testimonio S. Bernardi l. 2. de 7. panib. Hinc fratres mihi tristitia magna & dolor contumus cordi meo, quod nonnullos tam prouos ad leuitatem ad risum, & ad scurrilia verba tam faciles video, ut pertimescam valde ne forte plus quam expediat, diuina misericordia immemores, & ingrati tam multis beneficiis suis, aliquando deserantur a gratia. Si haec peccata venialia, quae reputantur ab imperfectis promissoribus, apta sunt iudicio S. Bernardi hominem priuare Dei gratia; quanto magis grauiora, uti sunt mendacia perniciofa, detractiones?

72. Quinta causa seu Consideratio, ob quam merito Sancti abhorrebant a venialibus peccatis erat, impedimentum multiplex proueniens ex illis ad assequendam vitae perfectionem, & sanctitatem; imò & profectum in virtutibus sine quo ordinariè non acquiritur perfectio. Primum, quia ut docet S. Thomas 1. 2. q. 89. a. 1. c. & q. 88. a. 1. ad 1. & 2. q. 105. ar. 1. ad 1. *Peccata venialia actus virtutum corrumpunt & impediunt.*

Queres primo, quomodo corrumpunt venialia actus virtutum?

73. Respondeo primo, quia dum vel finem, vel alias circumstantias actuum virtutum supernaturalium inficiunt, ita, ut illi actus sint peccata (v. g. oratio cum distractione voluntaria in se, vel in causa, concio, lectio &c. vel aliud bonum opus, ob vanam gloriam factum) tales actus corrupti sunt a peccato, quia ob illud non sunt meritorij, proinde nil conferunt ad profectum in virtutibus supernaturalibus, qui profectus formaliter, & materialiter tunc fit, cum habitus virtutum supernaturalium, augentur in anima, qui extra Sacramentum, non augentur per actus peccato infectos, quia non sunt meritorij, ut docent Theologi cum S. Thoma 2. 2. q. 132. a. 3. ad 1. *Opus enim bonum est ex integra causa; malum autem ex singularibus defectibus;* ut ait S. Dionysius Areopagita c. 4. diu. Nom. receptus ab omnibus Theologis, cum S. Thoma 1. 2. q. 18. a. 4. ad 1. *Ita ut si aliquid desit, quod requiratur ad debitas circumstantias, erit actio mala:* ut ait cum omnibus Theologis S. Thomas quaestione citata. a. 3. Nam ut bene antea docuit S. Chryostomus

Lancij Opusc. Tom. 2.

hom. 30. ad pop. *Non potest esse simul meritum & delictum.*

Respondeo secundo, peccata venialia etiam actus naturales virtutum corrumpunt, & faciunt ne profint ad profectum in virtutibus acquisitis, & ad perfectionem: quia quamuis in Ethnicis, & Christianis in peccato mortali existentibus, crescant habitus naturales acquisiti, per actus naturales peccato infectos, ij tamen ad perfectionem vitae spiritualis non conducunt, quia perfectio exigit, ut fiant actus humani, sine peccato, illi autem actus augent habitum ad producendos actus tales, per quales aucti sunt, id est peccaminosos.

Queres secundo, quomodo peccata venialia impediunt actus virtutum, ac proinde profectum in virtutibus, & perfectionem, quae frequentationem actuum virtutis acquiritur.

Respondeo primo, quia peccata venialia dum committuntur, occupant, ut ita dicam, illam particulam temporis in qua committuntur, ne tunc loco peccati venialis illam occupantis, eliciatur aliquis actus virtutis Deo mouente, vel ex habitu antea acquisito elicito, vel ex solo auxilio actuali Diuinae gratiae semper ad omnes actus supernaturales necessariae, sed magis si eliciendus sit actus valde heroicus & intensior, quam sit habitus eiusdem virtutis valde remissus. Etsi enim vno eodemque tempore possit aliquis iustus actum aliquem virtutis elicere, verbi gratia, deuote orare, & aduenienti pauperi spectantibus aliis dare, ex voluntario appetitu vanae gloriae & laudis, eleemosynam, tamè si hoc vel aliud peccatum tunc non committeret sed alium actum virtutis eliceret, verbi gratia, largitionem eleemosynae ex amore Dei, melius esset. Verum tunc per affectum vanae gloriae, impeditus esset actus virtutis charitatis erga pauperem, qui ex Dei amore elici tunc vnà cum oratione deuota non interrupta potuerat. Quod est magnum damnum spirituale per peccatum veniale iusto illatum.

Sanè si mercator haberet domi suae aliquem famulum quem per plures annos aluit, & aduerteret eum fuisse causam ne quolibet die lucraretur centum millia ducatorum, statim eum domo sua expelleret, & nunquam eius opera vteretur nec domum admitteret, & abhorreret ab eo magis quam a quouis re creatà, & ab ipso diabolo, ita nos peccatum veniale tractare debemus, quia illa temporis particulam quae insumitur in eo admittendo, perdimus meritum, quod est maius bonum iudicio Dei, & nostro, si fidem de Deo habemus, quam mille immò quam actu infiniti miliones. Siquidem quouis merito verè & realiter acquiritur per gratiam, substantialem Dei praesentiam tanquam amici, & ut loquitur Apostolus Heb. 13. 16. *promeremur Deum;* quo etiam modo loquendi de merito, loquuntur S. Ignatius m. epist. ad Roman. & S.

74.

75.

1. Cor. 1. 6
Eccli. 19. 1

